

ТӨЛЕУБҰЛАҚ АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ КЕШЕНІ ЖӘНЕ ОНЫҢ МАҢЫ

Археологический комплекс
Толеубулак и его окрестности

Archaeological complex
of Toleubulak and its surroundings

КІТАП–АЛЬБОМ

Қазақстан Республикасы
Білім және Ғылым министрлігі
Ғылым комитеті
Ө.Х. Марғұлан атындағы Археология институты

Ақтөбе облысының әкімдігі
Ақтөбе облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы
Ақтөбе облыстық тарихи-өлкетану музейі



**ТӨЛЕУБҰЛАҚ АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ КЕШЕНІ
ЖӘНЕ ОНЫҢ МАҢЫ
(кітап–альбом)**

Алматы-Ақтөбе, 2021

Ministry of education and science
Republic of Kazakhstan
Committee of science
Institute of archeology named after A.KH. Margulan

Akimat of Aktope region
Department of culture, archives and documentation
of Aktope region
Aktope regional museum of local history



**ARCHAEOLOGICAL COMPLEX OF TOLEUBULAK
AND ITS SURROUNDINGS
(book-album)**

Almaty-Aktobe, 2021

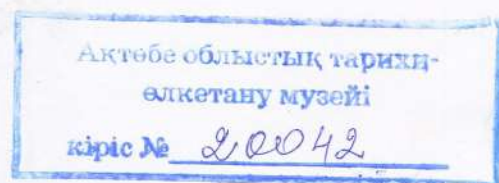
Министерство образования и науки
Республики Казахстан
Комитет науки
Институт археологии имени А.Х. Маргулана

Акимат Актюбинской области
Управление культуры, архивов и документации
Актюбинской области
Актюбинский областной историко-краеведческий музей



**АРХЕОЛОГИЧЕСКИЙ КОМПЛЕКС ТОЛЕУБУЛАК
И ЕГО ОКРЕСТНОСТИ
(книга-альбом)**

Алматы-Актобе, 2021



УДК 902/904 (574)
ББК 63.3 (5Қаз)
Т65

Ақтөбе облыстық тарихи-өлкетану музейінің кеңейтілген Ғылыми кеңесі баспаға ұсынған
Рекомендовано к печати расширенным Ученым советом Актюбинского областного историко-краеведческого музея
Recommended for publication by the extended Academic Council of the Aktobe Regional Museum of Local History

Пікір жазғандар:
М.К. Хабдулина
О.А. Артюхова

Reviewers:
M.K. Khabdulina
O.A. Artyukhova

Рецензенты:
М.К. Хабдулина
О.А. Артюхова

- T65 Төлеубұлақ археологиялық кешені және оның маңы (кітап-альбом) / Құрастырушы Т.Б. Мамиров, Д. А. Байтілеу, Ж.Қ. Таймағамбетов, С.Р. Қуандық, Қ.Б. Мамиров. – Ақтөбе, 2021. – 116 б., сур. – қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде.
Archaeological complex of Toleubulak and its surroundings (book-album) / Comp. T.B. Mamirov, D.A. Baitleu, Zk.K. Taimagambetov, S.R. Kuandyk, K.B. Mamirov – Aktobe, 2021. – 116 p., ill. – In Kazakh, Russian and English languages.
Археологический комплекс Толеубулак и его окрестности (книга-альбом) / Сост. Т.Б. Мамиров, Д.А. Байтлеу, Ж.К. Таймагамбетов, С.Р. Куандық, К.Б. Мамиров – Актобе, 2021. – 116 с., илл. – на казахском, русском, английском языках.

ISBN 978-601-7650-38-4

«Төлеубұлақ археологиялық кешені және оның маңы» кітап-альбомы Ақтөбе облысындағы Мұғалжар тауларының маңында орналасқан Төлеубұлақ кешенінің қысқаша тарихына арналған. Көпшілік оқырманның назарына ғылыми-танымдық мәтінмен қоса суреттер де ұсынылған.

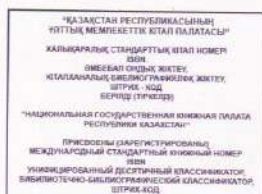
Кітап-альбом тарихшыларға, оқытушыларға, білім алушыларға, сондай-ақ Мұғалжар аймағының көне тарихы мен мәдениетін зерттеп қызығатын оқырмандарға арналады.

The book-album «Archaeological complex of Toleubulak and its surroundings» contains illustrative and textual material, which, in popular scientific form, reflects a brief history of unique Toleubulak microdistrict in the foothills of Mugalzhar, Aktobe region.

The book-album is recommended to historians, teachers, students as well as to readers interested in ancient history and culture of the Mugalzhar region.

В книге-альбоме «Археологический комплекс Толеубулак и его окрестности» представлен иллюстративный и текстовый материал, в научно-популярной форме отражающий краткую историю уникального микрорайона Толеубулак в предгорьях Мугалжар Актюбинской области.

Книга-альбом рекомендована историкам, преподавателям, учащимся, а также читателям, интересующимся древней историей и культурой Мугалжарского региона.



ISBN 978-601-7650-38-4

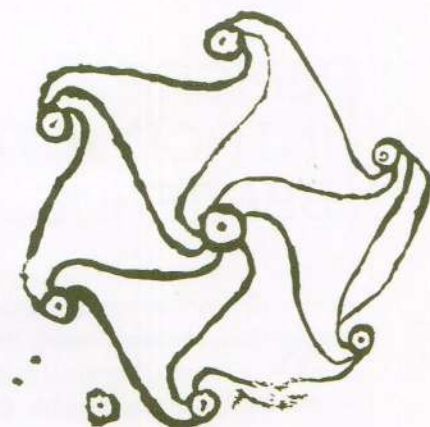
УДК 902/904 (574)
ББК 63.3 (5Қаз)

© Мамиров Т.Б., Байтілеу Д.А., Таймағамбетов Ж.Қ., Қуандық С.Р., Мамиров Қ.Б., 2021
© Ә. Х. Марғұлан атындағы Археология институты, 2021
© Ақтөбе облыстық тарихи-өлкетану музейі, 2021

| МАЗМҰНЫ | CONTENTS | СОДЕРЖАНИЕ

КІРІСПЕ	8
INTRODUCTION.....	8
ВВЕДЕНИЕ.....	8
ТАБИҒАТ ЖӘНЕ АДАМ	12
NATURE AND MAN.....	12
ПРИРОДА И ЧЕЛОВЕК.....	12
ТӨЛЕУБҰЛАҚ МАҢЫНЫҢ ТАС ДӘУІРІНДЕГІ ШЕЖІРЕСІ.....	38
STONE CHRONICLE OF SURROUNDINGS OF THE TOLEUBULAK CAVE.....	38
КАМЕННАЯ ЛЕТОПИСЬ ОКРЕСТНОСТЕЙ ТОЛЕУБУЛАКА	38
ПАЛЕОМЕТАЛЛ ЖӘНЕ КӨШПЕНДІЛЕР ДӘУІРІ.....	58
PALEOMETAL AND NOMADIC AGES.....	58
ЭПОХА ПАЛЕОМЕТАЛЛА И КОЧЕВНИКОВ	58





МАЗМҰНЫ CONTENTS СОДЕРЖАНИЕ

ТӨЛЕУБҰЛАҚ ПЕТРОГЛИФТЕРІ – МҰҒАЛЖАРДЫҢ ҚАСИЕТТІ ОРТАЛЫҒЫ.....	84
TOLEUBULAK PETROGLYPHS - SACRED CENTER OF THE MUGHALZHAR.....	84
ПЕТРОГЛИФЫ ТОЛЕУБУЛАК – САКРАЛЬНЫЙ ЦЕНТР МУГАЛЖАР.....	84
ҚОРЫТЫНДЫ.....	112
CONCLUSION.....	112
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	112
ПАЙДАЛАНҒАН ӨДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	114
BIBLIOGRAPHY.....	114
СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ.....	114

